

FIȘA DISCIPLINEI

Terminologie trinitară și hristologică în perioada Sinoadelor Ecumenice. O privire diacronică

Anul universitar 2025-2026

1. Date despre program

1.1. Instituția de învățământ superior	Universitatea Babeș-Bolyai din Cluj Napoca
1.2. Facultatea	de Teologie Ortodoxă
1.3. Departamentul	de Teologie Ortodoxă
1.4. Domeniul de studii	Teologie
1.5. Ciclul de studii	Master
1.6. Programul de studii / Calificarea	Doctrină, hermeneutică și istorie bisericească
1.7. Forma de învățământ	Învățământ cu frecvență

2. Date despre disciplină

2.1. Denumirea disciplinei	Terminologie trinitară și hristologică în perioada Sinoadelor Ecumenice. O privire diacronică			Codul disciplinei	OMR7006
2.2. Titularul activităților de curs	Pr. conf. univ. dr. Adrian-Aurel Podaru adrian.podaru@ubbcluj.ro				
2.3. Titularul activităților de seminar	Pr. conf. univ. dr. Adrian-Aurel Podaru adrian.podaru@ubbcluj.ro				
2.4. Anul de studiu	II	2.5. Semestrul	II	2.6. Tipul de evaluare	E
				2.7. Regimul disciplinei	DA

3. Timpul total estimat (ore pe semestru al activităților didactice)

3.1. Număr de ore pe săptămână	4	din care: 3.2. curs	2	3.3. seminar/ laborator/ proiect	2
3.4. Total ore din planul de învățământ	56	din care: 3.5. curs	28	3.6 seminar/laborator	28
Distribuția fondului de timp pentru studiul individual (SI) și activități de autoinstruire (AI) (se detaliază punctul 3.5. SI = 3.5.1+3.5.2.+3.5.3+3.5.4.+3.5.5+3.5.6.)					ore
3.5.1. Studiul după manual, suport de curs, bibliografie și notițe (AI)					14
3.5.2. Documentare suplimentară în bibliotecă, pe platformele electronice de specialitate și pe teren					69
3.5.3. Pregătire seminare/ laboratoare/ proiecte, teme, referate, portofolii și eseuri (mai mare sau egal cu nr. total ore prevăzut în calendarul disciplinei pentru temele de control)					55
3.5.4. Tutoriat (consiliere profesională)					2
3.5.5. Examinări					2
3.5.6. Alte activități [de ex.: comunicare bidirecțională cu titularul de disciplină / tutorele]					2
3.7. Total ore studiu individual (SI) și activități de autoinstruire (AI)				144	
3.8. Total ore pe semestru				200	
3.9. Numărul de credite				8	

4. Precondiții (acolo unde este cazul)

4.1. de curriculum	Nu este cazul
4.2. de competențe	Nu este cazul

5. Condiții (acolo unde este cazul)

5.1. de desfășurare a cursului	- Prezența minim 80%, cu materialele didactice specifice indicate de profesor. - Telefoanele mobile se țin închise pe toată durata cursului și a examenului. - Ecran de proiecție, videoproiector, laptop, flipchart, sistem audio
--------------------------------	--

5.2. de desfășurare a seminarului/ laboratorului	• Plagiarea lucrării de seminar atrage după sine respingerea lucrării și nepromovarea colocviului. • Sală dotată cu tablă, ecran de proiectie, videoproiector, laptop
--	--

6. Competențele specifice acumulate¹

Competențe profesionale/esențiale	<i>Dezvoltă software cu sursă deschisă</i> • Exploatează și creează software cu sursă deschisă • Este familiarizat(a) cu principalele modele de software cu sursă deschisă, cu sistemele de acordare a licențelor și cu practicile de codificare adoptate în mod obișnuit în producția de software cu sursă deschisă <i>Promovează transferul de cunoștințe</i> • Implementează o amplă sensibilizare cu privire la procesele de valorificare a cunoștințelor, menită să maximizeze fluxul bidirecțional de tehnologie, proprietate intelectuală, expertiza și capacitate între baza de cercetare și industrie sau sectorul public <i>Desfășoară activități de cercetare la nivel interdisciplinar</i> • Desfășoară activități de cercetare dincolo de limitele disciplinare și funcționale <i>Promovează implicarea publicului în cercetare</i> • Dialoghează cu publicul în ceea ce privește conceperea, desfășurarea și difuzarea cercetării <i>Gestionează date interoperabile și reutilizabile accesibile și ușor de găsit</i> • Produce, descrie, stochează, conservă și (re)utilizează date științifice bazate pe principiile FAIR (facil de găsit, accesibile, interoperabile și reutilizabile), asigurându-se că datele sunt cât mai deschise posibil și cât de închise este necesar <i>Vorbește mai multe limbi străine</i> • Stăpânește limbi străine pentru a putea comunica într-una sau mai multe limbi străine <i>Conștientizează dimensiunea interculturală</i> • Manifestă sensibilitate față de diferențele culturale, luând măsuri care să faciliteze o interacțiune pozitivă între organizațiile internaționale, între grupuri sau indivizi ce provin din culturi diferite și promovează integrarea acestora în cadrul unei comunități <i>Oferă consultanță cu privire la îmbunătățirile în materie de eficiență</i> • Analizează informațiile și detaliile proceselor și produselor • Oferă consiliere cu privire la posibile îmbunătățiri ale eficienței care ar putea fi puse în aplicare și care ar însemna o valorificare a resurselor <i>Menține relații cu reprezentanți locali</i> • Menține relații bune cu reprezentanții comunității științifice, economice și ai societății civile de la nivel local
Competențe transversale	<i>Gândește analitic</i> • Studentul va fi capabil să gândească rațional • Studentul va fi capabil să gândească logic • Studentul va fi capabil să aplice gândirea logică • Studentul va fi capabil să aplice analiza structurală • Studentul va fi capabil să aplice gândirea structurată • Studentul va fi capabil să utilizeze raționamentul logic • Studentul va fi capabil să dezvolte o abordare analitică

7. Obiectivele disciplinei (reieșind din grila competențelor acumulate)

7.1 Obiectivul general al disciplinei	• Să aibă o imagine cât mai clară și mai structurată, la finalul cursului, asupra înțelesului, resemantizării și importanței unui aparat conceptual în definirea, în măsura posibilului, a dogmelor Bisericii
---------------------------------------	---

¹ Se poate opta pentru competențe sau pentru rezultatele învățării, respectiv pentru ambele. În cazul în care se alege o singură variantă, se va șterge tabelul aferent celeilalte opțiuni, iar opțiunea păstrată va fi numerotată cu 6.

7.2 Obiectivele specifice	• Cunoștințele referitoare la conceptele folosite de Părinți vor ajuta la înțelegerea mai bună a altor cursuri, mai ales din sfera disciplinelor sistematice. • Dezvoltarea aptitudinii de a explica, prin mijlocirea conceptelor, dogmele Bisericii, evident în măsura posibilului, păstrând totuși caracterul apofatic al misterului Treimii și al celui referitor la Hristos, Dumnezeu-Om; • Dezvoltarea aptitudinii de a gândi logic, silogistic, argumentativ, coerent, analitic, și apoi de a sintetiza acest proces cognitiv-argumentativ.
----------------------------------	---

8. Conținuturi

8.1 Curs	Metode de predare	Observații
Terminologie filosofică păgână: inventarierea termenilor relevanți pentru tema noastră în filosofia lui Platon, Aristotel și Plotin	prelegere	3 prelegeri
Terminologie biblică: prezența termenilor relevanți în Noul Testament	prelegere	1 prelegere
De la filosofie și revelație la Părinții Bisericii: Sf. Atanasie cel Mare	prelegere	1 prelegere
Fixarea terminologiei triadologice de către Părinții Capadocieni: Sf. Vasile cel Mare, Sf. Grigorie de Nazianz, Sf. Grigorie de Nyssa	prelegere	3 prelegeri
Neînțelegeri și confuzii terminologice în doctrina hristologică: Sf. Chiril al Alexandriei și renumitele sale formule „ <i>mia physis tou Logou tou Theou sesarkomene</i> ” și „ <i>henosis kat' hypostasin</i> ”	prelegere	1 prelegere
Dionisie Areopagitul, Plotinus Christianus? O evaluare a terminologiei lui Dionisie din perspectiva filosofiei plotiniene și a Tradiției Patristice creștine	prelegere	1 prelegere
Maxim Mărturisitorul și aportul său în învățătura hristologică	prelegere	2 prelegeri
Ioan Damaschin sau sistematizarea definitivă a instrumentarului conceptual	prelegere	2 prelegeri

Bibliografie

- Alain Graf, Christine Le Bihan, *Lexic de filosofie*, Iași, Institutul European pentru Cooperare Cultural-Științifică, 2000.
- Alexandru Surdu, Sergiu Bălan, *Studii de Teoria categoriilor*, vol. I-IV, București, Ed. Academiei Române.
- Étienne Gilson, *Filozofia în Evul Mediu. De la începuturile patristice până la sfârșitul secolului al XIV-lea*, București, Humanitas, 1995.
- Francis E. Peters, *Termenii filosofiei grecești*, București, Humanitas, 1997.
- Gheorghe Enescu, *Dicționar de logică*, București, Editura Științifică și Enciclopedică, 1985.
- Grigore Tăușan, *Filosofia lui Plotin*, Iași, Editura Agora, 1993.
- Ionuț Ștefan, *Aristotel și Presocraticii*, Lucrare de doctorat, București, 2010.
- Gheorghe Vlăduțescu, *O enciclopedie a filosofiei grecești*, vol. I, București, Paideia, 1994.
- Jean Brun, *Neoplatonismul*, București, Teora, 2000.
- Jonathan Barnes, *Aristotel*, București, Humanitas, 1996.

- Hermannus Bonitz (ed.), *Index Aristotelicus*, 1870.
- Alfred Schmoller, *Handkonkordanz zum griechischen Neuen Testament*, Deutsche Bibelgesellschaft, Stuttgart, 1989.
- Guido Müller, *Lexicon Athanasianum*, Berlin, 1952.
- Philip Rousseau, *Basil of Caesarea*, University of California Press, 1994.
- John A. McGuckin, *Sf. Grigorie de Nazianz. O biografie intelectuală*, Ed. Renașterea, Cluj-Napoca, 2013.
- Lucian Turcescu, *The Concept of Divine Persons in St. Gregory of Nyssa's Works*, Toronto, 1999.
- Enrico Peroli, *Il Platonismo e l' antropologia filosofica di Gregorio di Nissa, Con particolare riferimento agli influssi di Platone, Plotino e Porfirio*, Milano, 1993.
- Giulio Maspero, *Trinity and Man. Gregory of Nyssa's Ad Ablabium*, Leiden-Boston, Brill, 2007.
- Daniel Benga, *Cred, mărturisesc și aștept viața veșnică. O istorie teologică a Simbolului Niceo-Constantinopolitan*, București, Basilica, 2013.
- Marius Portaru, *Gramatica tainei lui Hristos: un studiu istorico-teologic al unirii după ipostas în secolul al VI-lea*, Ed. Doxologia, Iași, 2024.
- Andrew Louth, *Denys the Areopagite*, London-New York, Continuum, 1989.
- Idem, *Maximus the Confessor*, London and New York, Routledge, 2005.
- Idem, *Ioan Damaschinul. Tradiție și originalitate în teologia bizantină*, Sibiu, Deisis, 2010.
- Eric D. Perl, *Theophany. The Neoplatonic Philosophy of Dionysius the Areopagite*, State University of New York Press, 2007.
- Christian Schäfer, *Philosophy of Dionysius the Areopagite. An Introduction to the Structure and the Content of the Treatise On the Divine Names*, Leiden-Boston, Brill, 2006.
- Alexander Golitzin, *Dionisie Areopagitul mistagogul. O lectură monahală*, Sibiu, Deisis, 2015.
- Jean-Claude Larchet, *Sfântul Maxim Mărturisitorul. O introducere*, Iași, Doxologia, 2013.
- Idem, *Persoană și natură. Sfânta Treime-Hristos-Omul*, București, Basilica, 2013.
- Lars Thunberg, *Antropologia teologică a Sfântului Maxim Mărturisitorul. Microcosmos și Mediator*, București, Sophia, 2005.
- Bernardo De Angelis, *Natura, persona, libertà. L' antropologia di Massimo il Confessore*, Roma, Armando, 2002.
- Demetrios Bathrellos, *Person, Nature and Will in the Christology of Saint Maximus the Confessor*, Oxford University Press, 2004.
- Christoph Schönborn, *Icoana lui Hristos*, București, Anastasia, 1996.
- Dumitru Stăniloae, *Iisus Hristos sau restaurarea omului*, Craiova, Editura Omniscop, 1993.
- Marius David Cruceru, *Augustin, un amator...*, Cluj-Napoca, Editura Casa Cărții de Știință, 2006.
- John D. Zizioulas, *Being as Communion: Studies in Personhood and the Church*, Darton, Longman and Todd, 1985.

8.2 Seminar / laborator	Metode de predare	Observații
NB! Seminarul va aprofunda temele cursului, prin recursul la textele originale grecești		
Terminologie filosofică păgână: inventarierea termenilor relevanți pentru tema noastră în filosofia lui Platon, Aristotel și Plotin	Traducere, analiză de text, sintetizare	3 seminarii
Terminologie biblică: prezența termenilor relevanți în Noul Testament	Traducere, analiză de text, sintetizare	1 seminar
De la filosofie și revelație la Părinții Bisericii: Sf. Atanasie cel Mare	Traducere, analiză de text, sintetizare	1 seminar
Fixarea terminologiei triadologice de către Părinții Capadocieni: Sf. Vasile cel	Traducere, analiză de text, sintetizare	3 seminarii

Mare, Sf. Grigorie de Nazianz, Sf. Grigorie de Nyssa		
Neînțelegeri și confuzii terminologice în doctrina hristologică: Sf. Chiril al Alexandriei și renumita sa formulă „ <i>mia physis tou Logou tou Theou sesarkomene</i> ”	Traducere, analiză de text, sintetizare	1 seminar
Dionisie Areopagitul, Plotinus Christianus? O evaluare a terminologiei lui Dionisie din perspectiva filosofiei plotiniene și a Tradiției Patristice creștine	Traducere, analiză de text, sintetizare	1 seminar
Maxim Mărturisitorul și aportul său în învățătura hristologică	Traducere, analiză de text, sintetizare	2 seminarii
Ioan Damaschin sau sistematizarea definitivă a instrumentarului conceptual	Traducere, analiză de text, sintetizare	2 seminarii

Bibliografie

- Alain Graf, Christine Le Bihan, *Lexic de filosofie*, Iași, Institutul European pentru Cooperare Cultural-Științifică, 2000.
- Alexandru Surdu, Sergiu Bălan, *Studii de Teoria categoriilor*, vol. I-IV, București, Ed. Academiei Române.
- Étienne Gilson, *Filozofia în Evul Mediu. De la începuturile patristice până la sfârșitul secolului al XIV-lea*, București, Humanitas, 1995.
- Francis E. Peters, *Termenii filosofiei grecești*, București, Humanitas, 1997.
- Gheorghe Enescu, *Dicționar de logică*, București, Editura Științifică și Enciclopedică, 1985.
- Grigore Tăușan, *Filosofia lui Plotin*, Iași, Editura Agora, 1993.
- Ionuț Ștefan, *Aristotel și Presocraticii*, Lucrare de doctorat, București, 2010.
- Gheorghe Vlăduțescu, *O enciclopedie a filosofiei grecești*, vol. I, București, Paideia, 1994.
- Jean Brun, *Neoplatonismul*, București, Teora, 2000.
- Jonathan Barnes, *Aristotel*, București, Humanitas, 1996.
- Hermannus Bonitz (ed.), *Index Aristotelicus*, 1870.
- Alfred Schmoller, *Handkonkordanz zum griechischen Neuen Testament*, Deutsche Bibelgesellschaft, Stuttgart, 1989.
- Guido Müller, *Lexicon Athanasianum*, Berlin, 1952.
- Philip Rousseau, *Basil of Caesarea*, University of California Press, 1994.
- John A. McGuckin, *Sf. Grigorie de Nazianz. O biografie intelectuală*, Ed. Renașterea, Cluj-Napoca, 2013.
- Lucian Turcescu, *The Concept of Divine Persons in St. Gregory of Nyssa's Works*, Toronto, 1999.
- Enrico Peroli, *Il Platonismo e l' antropologia filosofica di Gregorio di Nissa, Con particolare riferimento agli influssi di Platone, Plotino e Porfirio*, Milano, 1993.
- Giulio Maspero, *Trinity and Man. Gregory of Nyssa's Ad Ablabium*, Leiden-Boston, Brill, 2007.
- Daniel Benga, *Cred, mărturisesc și aștept viața veșnică. O istorie teologică a Simbolului Niceo-Constantinopolitan*, București, Basilica, 2013.
- Marius Portaru, *Gramatica tainei lui Hristos: un studiu istorico-teologic al unirii după ipostas în secolul al VI-lea*, Ed. Doxologia, Iași, 2024.
- Andrew Louth, *Denys the Areopagite*, London-New York, Continuum, 1989.
- Idem, *Maximus the Confessor*, London and New York, Routledge, 2005.
- Idem, *Ioan Damaschinul. Tradiție și originalitate în teologia bizantină*, Sibiu, Deisis, 2010.
- Eric D. Perl, *Theophany. The Neoplatonic Philosophy of Dionysius the Areopagite*, State University of New York Press, 2007.

- Christian Schäfer, *Philosophy of Dionysius the Areopagite. An Introduction to the Structure and the Content of the Treatise On the Divine Names*, Leiden-Boston, Brill, 2006.
- Alexander Golitzin, *Dionisie Areopagitul mistagogul. O lectură monahală*, Sibiu, Deisis, 2015.
- Jean-Claude Larchet, *Sfântul Maxim Mărturisitorul. O introducere*, Iași, Doxologia, 2013.
- Idem, *Persoană și natură. Sfânta Treime-Hristos-Omul*, București, Basilica, 2013.
- Lars Thunberg, *Antropologia teologică a Sfântului Maxim Mărturisitorul. Microcosmos și Mediator*, București, Sophia, 2005.
- Bernardo De Angelis, *Natura, persona, libertà. L' antropologia di Massimo il Confessore*, Roma, Armando, 2002.
- Demetrios Bathrellos, *Person, Nature and Will in the Christology of Saint Maximus the Confessor*, Oxford University Press, 2004.
- Christoph Schönborn, *Icoana lui Hristos*, București, Anastasia, 1996.
- Dumitru Stăniloae, *Iisus Hristos sau restaurarea omului*, Craiova, Editura Omniscop, 1993.
- Marius David Cruceru, *Augustin, un amator...*, Cluj-Napoca, Editura Casa Cărții de Știință, 2006.
- John D. Zizioulas, *Being as Communion: Studies in Personhood and the Church*, Darton, Longman and Todd, 1985.

9. Coroborarea conținuturilor disciplinei cu așteptările reprezentanților comunității epistemice, asociațiilor profesionale și angajatori reprezentativi din domeniul aferent programului

- **Conținuturile unităților de învățare au fost elaborate în urma consultării specialiștilor pe disciplină din facultățile de profil, pe baza Programei analitice aprobate la nivelul Patriarhiei Române. În egală măsură, au fost luate în calcul așteptările principalilor angajatori ai absolvenților acestei specializări: structurile eclesiale, structurile de asistență socială, structurile din domeniul educațional.**

10. Evaluare

Tip activitate	10.1 Criterii de evaluare	10.2 Metode de evaluare	10.3 Pondere din nota finală
10.4 Curs	Evaluare finală	Evaluare frontală/ orală pe baza unui subiect ales de masterand	70%
10.5 Seminar/laborator	Verificare pe parcurs	-	-
	Activitate la seminar	Elaborarea unei lucrări caracteristice cercetării și redactării științifice Implicare în dezbaterile seminariale	20% 10%
10.6 Standard minim de performanță			
• Cunoaște termenii fundamentali folosiți în formularea dogmelor triadologică și hristologică și sensurilor lor specific creștine.			

11. Etichete ODD (Obiective de Dezvoltare Durabilă / Sustainable Development Goals)²

Nu se aplică

Data completării:
03.04.2025

Semnătura titularului de curs

Semnătura titularului de seminar

Data avizării în departament:
17.04.2025

Semnătura directorului de departament

² Păstrați doar etichetele care, în conformitate cu [Procedura de aplicare a etichetelor ODD în procesul academic](#), se potrivesc disciplinei și ștergeți-le pe celelalte, inclusiv eticheta generală pentru *Dezvoltare durabilă* - dacă nu se aplică. Dacă nicio etichetă nu descrie disciplina, ștergeți-le pe toate și scrieți "Nu se aplică".